

Erdővédelmes továbbképzés Székelyföldön

A Zetalaka Erdőrendészeti Hivatal (magánerdészet) 21 500 ha területen gazdálkodik, ebből 20 644 ha üzemtervezett. Erdeinek 55%-a lucos, 30%-a bükkös, 5%-a jegenyefenyves, 2%-a egyéb tűlevelű fafaj állomány. A tölgyek (kocsányos és kocsánytalan) 4%-ot tesznek ki, a kemény, illetve a lágy lombos állományok pedig egyaránt 2-2%-ot képviselnek. Élőfakészlete az üzemtervezett területen közel 5,7 millió m³. Az éves fakitermelés 116 ezer m³, ebből 44 ezer m³ a tervezett véghasználat (beleértve a lékvágásokat is), a többi nevelővágás vagy egészségügyi termelés.

Az erdőterület 19 őrjára (erdészkerület) oszlik, amiket közvetlenül 4 erdőgondnok/főerdész irányít. Az erdészet központjában az erdészvezetővel (András Róbert) együtt négy erdőmérnök, illetve a két fős adminisztratív személyzet dolgozik.

Aurora Isaia és Mibai Leonard Duduman ismertetik a feromonos szúcsapda alkalmazásának mesterfogásait. Mellettük ifj. Dénes Albert, az erdészet erdővédelmi felelőse

Az erdészethez konferenciaterem, étterem és színvonalas vendégszállások tartoznak, amelyek szakmai tanulmányutakhoz, konferenciákhoz, továbbképzésekhez biztosítanak kiváló infrastruktúrát.

Az erdészet legjelentősebb erdővédelmi problémái a lucosokhoz kötődnek. Ahogy Európa minden – luccal nagy volumenben gazdálkodó – országában, így Romániában és így Erdélyben is egyre gyakoribbak az időjárási anomáliák által okozott kalamitások (szélkárok, súlyos aszályok), amelyeket szinte

kikerülhetetlenül követnek a jelentős szükárok is, szórt, illetve csoportos faposztulást eredményezve.

Ez az erdővédelmi kérdések mellett jelentős logisztikai problémákat is felvet, hiszen a magánerdőkben a tulajdonos nem mond le a nagy területen szét-szórt száraz fákról sem. Ezek jelölése és piacra való felkészítése az új SUMAL (Faanyagkövetési Rendszer – gyakorlatilag az EUTR 2013 előírások nemzeti végrehajtása) rendszer bonyolult bürokráciája miatt meglehetősen megterhelő a szakmelyzet számára, egyben jelentősen csökkenti az aktív erdőgazdálkodásra fordítható időt, kapacitást is.

A 2020-as februári széldöntés mindösszesen 9700 ha erdőterületet érintett, ebből 300 ha-t újra kellett erdősíten. A káresemény során 327 ezer m³ faanyag károsodott (dőlés/törés).

A szükárok monitorozására, illetve előrejelzésére 2022-ben betűzőszű feromonnal 650 csapda, rézmetszőszű feromonnal pedig mintegy 150 csapda került kihelyezésre.

Az újraerdősítéseknel jelentős problémát okoz a nagy fenyőormányos

(*Hylobius abietis*). Ellene már több évtizede kéregcsapdákkal történik a védekezés. Ezek frissen lefejtett, kb. A4-es méretre vágott kéregtáblák, amiket inszekticidekkel kezelve, az első kivétel után 2–3 éven keresztül helyeznek ki az érintett területekre.

A fenyőcsemetéken időnként a fenyő-gyökérszű (*Hylastes cunicularis*) okoz problémákat. Ezeket ültetés előtti vegyszeres kezeléssel (permetezés, gyökérfürösztés) lehet megelőzni, illetve csökkenteni. Az ennek kapcsán felmerülő költségek az erdészetenél éves szinten 45–60 ezer eurót tesznek ki.

A fenyvesekben növekszik az apácalepke (*Lymantria monacha*) népszerűsége, de az érzékelhető kártétel szintjét még nem érte el. A bükkösök két közismert rovarának, a bükk bolhaormányosnak (*Orchestes fagi*) és a bükklevél-gubacszúnyognak (*Mikiola fagi*) jelentősége csekély.

Az erdészet és az OEE Erdélyi Helyi Csoportja által szervezett továbbképzés egyik fő apropóját egyébként éppen a 2020-as széldöntés, illetve annak utólete jelentette. A másik irány az erdőket veszélyeztető biológiai inváziók témaköre volt.

Az első napon (2023. május 16), mintegy 80 fő (többségükben székelyföldi, magyar anyanyelvű szakemberek, valamint a SOE ERTI Erdővédelmi Osztályának hét munkatársa) részvételével, a házigazdák köszöntői után az alábbi öt előadás hangzott el:

A „zsákmány”

Az ismétlődő viharok nyomán a bükk visszaveszi helyét az elegyetlen lucosoktól

- *A luc kártevő rovarainak monitorozása, megelőzési és védekezési lehetőségek* – Gabriela Aurora Isaia (Transilvania Egyetemen, Brassó) és Mihai Leonard Duduman (Szucsávi Egyetem, Szucsáva).
- *Feromon készítmények az erdészeti ágazat számára* – Általános jellemzők és használati utasítások – Stefania-Maria Tötös (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár)
- *Biológiai inváziók az erdőkben – okok, trendek, következmények* –

Csóka György és munkatársai (SOE ERTI, Mátrafüred)

- *Új, idegenhonos kórokozók a Kárpát-medence erdeiben* – Koltay András (SOE ERTI, Mátrafüred)
- *Tölgy-csipkésposzka – az európai tölgyesek veszélyes inváziós rovára* – Paulin Márton és munkatársai (SOE ERTI, Mátrafüred)

Az előadások élénk érdeklődést generáltak. A felvetődött kérdéseket (ahogyan magukat az előadásokat is) szinkrontolmács fordította románról magyarra, illetve magyarról románra.

A rendezvény másnap (május 17.) terepi programmal folytatódott. Itt tulajdonképpen „élesben” lehetett tanulmányozni, elemezni az előző napon elhangzottakat. Ezen túl megtekintettünk egy vonszolásos közelítés környezeti kárainak csökkentését szolgáló mobilhidat. Ez az eszköz az Erdészeti Lapokban a közeljövőben önálló közleményben is bemutatásra kerül.

Ehhez kiváló keretet biztosított a jó időjárás és az Ivó-völgy természeti szépsége. A továbbképzés a szakmai

ismeretek bővítése mellett a határokon átívelő szakemberek kapcsolatépítését, barátságok ápolását is kiválóan szolgálta. Külön öröm, hogy sepsiszentgyörgyi, illetve brassói erdőmérnök hallgatók is részt vettek az eseményen.

András Róbert,
Kádár Tibor Sándor,
Zetelaka Erdőrendészeti Hivatal
Dr. Csóka György,
SOE ERTI Erdővédelmi Osztály
Fotó: **dr. Csóka György**

Erdőmérnök hallgatók a terepi napon

Az inváziós fajok a biodiverzitás csökkenésének egyik legfőbb okozói

Az idegenhonos inváziós fajok rendkívül jelentős negatív hatást gyakorolnak a természeti környezetre, a gazdaságra, az élelmiszerbiztonságra és a humán egészségre – derül ki a biodiverzitás és az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelésével foglalkozó tudományos és szakpolitikai kormányközi platform, az IPBES legújabb jelentéséből.

A 2012-ben alakult, immár 143 tagországot számláló kormányközi testület tudományos értékeléseket készít bolygónk élővilágának, ökoszisztémáinak és általuk az emberiség számára nyújtott természeti javak gyorsan romló helyzetéről. Az IPBES 2023. augusztus 28. – szeptember 2. között, Bonnban zajló 10. döntéshozó ülésén elfogadott jelentés szerint eddig több mint 37 000 idegenhonos faj megjelenését figyelték meg, melyek az emberi tevékenység által jutottak el a világ különböző régióiba, olyan helyekre, ahol természetes úton nem fordulnának elő. Közülük mintegy 3500 faj vált invázióssá új élőhelyén, azaz olyan fajj, amely fenyegetést jelent az adott régió őshonos élővilágára.

Az inváziós fajok világszerte kulcs szerepet játszanak a vadon élő fajok 60%-ának kipusztulásában. A negatív hatások 75%-át a szárazföldi ökoszisztémákban regisztrálták.

Az emberiség számára nyújtott természeti javakra gyakorolt hatásuk 80%-a kedvezőtlen, az emberi jóllétet, az élet minőségét pedig a dokumentált esetek 85%-ában negatívan befolyásolják.

A biológiai invázió *évente több mint 423 billió amerikai dollárnyi gazdasági kárt okoz.* A főként a globális kereskedelem és az utazás által terjesztett, invázióssá vált idegenhonos fajok negatív hatásait más kedvezőtlen tényezők, többek közt az éghajlatváltozás, a többszörösére erősítik.

A jelentés kiemeli, hogy a megelőzés a leghatékonyabb módszer, hiszen ha egy faj már bekerült és elkezdett terjedni, akkor már sokkal nagyobb erőforrásokra van szükség állományának féken tartásához, visszaszorításához.

A 13 000 hivatkozást tartalmazó jelentést négy és fél év alatt készítette el 86 kutató, miután az IPBES 2019-ben megjelent világlejtése a *biodiverzitás*

Tölgy-csipkésposzka

csökkenésének öt közvetlen oka egyikeként az idegenhonos inváziós fajokat azonosította.

Az IPBES 10. döntéshozó ülése az új jelentésen kívül a testület működésének szabályozásáról, a tudományos munkacsoportokról és a 2030-ig tartó munkaprogramról is tanácskozott, valamint döntés született az Éghajlat-változási Kormányközi Testülettel (IPCC) való szorosabb együttműködésről is. *Magyarország képviselőjét az Agrárminisztérium Biodiverzitás- és Génmegőrzési Főosztálya, valamint az ELKH Ökológiai Kutatóközpont delegációja látta el.*

Forrás: **AM Sajtóiroda**
Fotó: **Ujvári Zsolt/izeltlabuak.hu**